

L'IGNORANCIA

REVISTA CRÓNICA

ORGA Y XEREMIES D' UNA SOCIEDAT DE MALLORQUINS.

A Palma, cada número. 2 cèntims.
 Fora de Palma » 2 1/2 »
 Números atrassats » 4 »

Sonará cada dissapte, si té vent á sa flauta.

S' envían es números á domicili, tant á dins Ciutat com á ses Viles, pagant per adelantat á s' Administració (carré des Call n.º 10), 1 pesseta á conte de 16 números.

PARRICIDIS.

Honrarás pare y mare.
 IV. Manament.

I.

Dimars passat, es bras de la Justicia humana ha ferit de mòrt, dins Mallorca, à un desgraciat qu' havia comés es crímen horrorós de degollá y cremá son pare.

No mos entretendrem à dá esplicacions d' es fet; periòdichs sóbran per desgracia que, en semblants casos, contan fil per randa tot lo succehit, (1) y fins y tot n' hi ha, fóra d' España, que no s' ocupan d' altra còsa. ¡Més valdria que en llòch de publicá es mals exemples, historiant es gestos y paraules des condemnats à pena capital, donassin conte, à n' es lectors amichs d' impressions, d' ets actes virtuosos y heròichs que solen romandre aufegats y desconeguts dins es truy y bojiot del mon!

Avuy dirém quatre paraules sobre *parricidis*, y demostrarem que cada dia y à totes hòres, entre nòltros, hey ha fiys y fiyes desnaturalisats que matan à sos pares, sense que la Justicia d' aquí baix pugá prevení aquests atentats ni castigá à n' es criminals.

Atlòts y atlòtes joves qu' anau tant delitosos de llegí ets escrits de L'IGNORANCIA, per vòltros vá aquex pich aquest article, y Deu vulga que 'l vos afiqueu bé dins es cap, y que 'l tengueu present tota la vida.

(1) Fins à tal punt se dú es prurito absurdo d' estampá tot lo que fan, diuen y pensan es malanats reos posats en capella qu' es *corresponsals* arriban à pèrde es sentit comú, escitant sa vana commisseració des públich, fent parexe com un héroe innocent à un homicida, (en desprestigi des Tribunals que obran, 'vuy per 'vuy, subjectantse à sa Lley), sense tení un recòrd de més justa compassió per ses desdixades víctimes des criminal.

Es bons defensós de s' abolicció de sa pena de mòrt no haurien d' esperá es dia que ajustician un desgraciat, perque ses séues rahons surten totes de dins es cò; y ses lleys s' han de forjá dins sa fornal des racioni maldement se valgan des fòch des sentiment.

II.

Un altre temps, no han passat trenta anys, es fiys des pòbres y des richs des pòbles de Mallorca, sabian bé de cò es quart manament, y l' observavan molt milló qu' avuy en dia. Es jovensans garruts, entrats en quintes, en arribá à ca-seva, lo primé que feyan era besá mans à pares y padrins; y per hont se vuya los trobassin, devant fos es qui fos, no s' empegahian de tributá aquest acte de filial respecte.

Hòmos casats hey havia que en senti ses passes de son pare, si fumavan, tiravan es caliu y amagavan sa pipa devall es cordat de sa cadira.

Ses fiyes ben criades no gosavan descosirse de ses faldetes de sa mare, y per sortí à un ball era necessari que es fadrins *ballassin assentats* y que es festé fés molta de flamada.

Avuy en dia la major part d' ets hòmos de la part forana, (dexem aná es de dins Ciutat) quant vé que van à doná es noms per casarse, si los preguntan qualque còsa més que es Pare nòstro, ròmanen encensats, perque tot heu ignoran, inclús ses nocions més rudimentaris des devers que imposa s' estat des matrimoni.

Axò d' aplegá mans y de mostrá sumissió y bon afecte à n' es séus pares, es còsa d' infantons de poca edat. Axò de colgarse dejorn, d' aprende instrucció relligiosa, y de parla bé y honestament devant sos pares, es còsa que ja ha passat de mòda y no s' estila.

D' ensá que tenim tants de cassinos y diaris y propagandistes, y que tot vá allòure y sense frè, es pares 'par qu' hajan perdut totes ses veus demunt es jovensans y ses fadrines qu' han cumplit sètse anys.

Y per aquí comensa à venirmos sa roña. Mentres ets aucells no tenen plomes, los veys couet, couet devall sa llòca; emperò totd' una que poren alsá xella y prende sa volada, ¡bona nit mos pares! p' el mon, y à devertirmos, y à trescá terra manca gent.

Y ara demanam: si es jovent des pòbles no ha anat à escola, si es de dins

Ciutat no sab un brot de lo que enseña sa Doctrina cristiana, es llibre més petit y es més gran de tots es llibres; si en llòch d' escoltá y obehí es conseys d' ets hòmos veys, honrats y plens d' esperiencia, s' en vá per dins cassinos y tavernes, s' abeura de doctrines inmorals, y se declara del tot independent, ¿voleu que tract á sos pares axí com correspon y axí com Deu, Pare de tots, té ordenat?

Y que no mos digan que son pòchs es qui alsan sa má per atupá à sos pares. Per ventura ¿no hey ha més maneres de mata qu' amb un puñal, ò amb un garrot, ò amb una bala?

Aquell fiy rebeco y de mal' índole que comensá per avorri s' escola, va crexe malcriat fent de gandul, y ha acabat fonguent una hacienda replegada à forsa de suó y sacrificis, minvant al matex temps sa pau, es goig y sa salut des séus desdixats pares, ¿no es un parricida?

Aquella fiya capritxosa y testarruda que frissá de prende estat amb un cap buyt, y ara ha romás viuda amb marit viu, que l' abandona à ella y s' infantó en mitx des carré, sense més abrich que s' amor inagotable d' una mare, y encare l' hey rebutja; ¿no es ella sa que afica un clau à dins es pit d' aquella pòbre dòna, que, farta de tanta ingratitude, à pòch à pòch cau dins sa fòssa?

Aquell estafalari, fiy majó d' un axam de bigarnius, que quant arriba s' hora de podé ajudá à portá la creu à sa familia, futx de dins sa llar paterna, y santa plassa de soldat abans de tocarli sa sòrt, ¿no es ell matex que fer en mitx des cò à n' aquell que l' ha nodrit bò y malalt, y l' ha pujat à galliné; obliganilo à que s' engrun del tot duguent es pes de tota sa familia?

Aquella caplleugé que sense sebre perque refúa es bons partits que s' hi presentan, y de còp descuyt regala à qualsevol lo que té més preu d' una fadrina, deshonorant es nòm de sa familia y esposantla à sa bèfa de sa gent des pòble ¿no es ella sa qui enmalaltex y acursa s' ecistencia des qui la posaren en el mon?

Aquell estudiant vanidoset y presu-

mit que sols conex es llibre de coranta fuyes, que pren y s'empren de ses axamples que li ha dat son pare, y que, de per Madrit, en llòch de dú un títol, dú una malaltia repugnant y vergoñosa, destruint es sòmi qu'havian fet sos pares, esperant que los donas bones veyeses; ¿no es un criminal que, amb premeditació y circumstancies agravants, los mata?

Casos com aquests y altres consemblants que passen cada dia, ¿no son parricidis?

III.

El quart, honrarás pare y mare, y viurás llargament sobre la terra.

Axi diu es precepte que desde qu'el mon es mon, es sers racionals, complexen per instinct. ¿Qu'haurian de fé es pòbles que s'diuen y bravetjan d'illustrats?

No basta, no, sa lley que obliga à está es fíys subjèctes à n'es pares fins en havé cumplít vint y cinch anys: Es còdich des Catolicisme en aquest punt es més cumplít; sa patria potestat demunt un fíy no s'abolex; un fíy no té tatxat es temps que deu respècte à n'es séus pares. Y encara que aquests tengan un mal comportament, encara que faltassin à n'es devers de tot bon pare, *el quart* no distingex; los deuen *honra* y tractament fael y cariños, com à superiós que son, y à n' à qui sols Deu té dret de fé justicia.

Noè va malehí à n'es séu fíy Cam, perque se reya d'ell; y Deu, fins à un cert punt va confirmá sa maledicció.

Absalon s'alsá contra son pare, essent instrument de Deu per castiga à Davit; però Absalon morí penjat pes séus cabeyes à dins un bosch, y no va viure llargament sobre la terra.

Neron, l'Emperadó de còr de fera sanguinosa, fé matá sa mare; y es seu nom ha romás com es més gran opròbi de s'humanitat.

Es ve que sempre, en tot, hey ha hagut y hey haurá hò y dolent; però axò no es rahó perque no malavetjem à servá es llum dret.

Ara, entre nòltros, es fíys, desde petits ja diuen *tu* à sos pares; y es d'advertí que no es es tractament de *tu* llatí de l'antigaya, que no sonava lo matex des fíys dat à sos pares que de pares à fíys; es *tu* que es *fíys de bona casa* entiman à sos pares, es es tractament que s'establí, à Fransa, l'an 93; es un *tu* més franch y més igual, que s'agermana bé amb so parla desenfrehit y amb sos modals y actes desinvolts.

Ara, entre nòltros des sigle XIX, axò de veure un fíy de 15 ò de 16 anys aná amb son pare es una còsa estraña; perque en aquesta edat un jove ja ha après tot quant li sia necessari sebre..... per tirar-se à pèrde; y s'*emancipa*. Lo que, un altre temps, eran atlòts y bergantells

molt ignorants, ara son hómós fets y *sábís* que segons de que, en donarán llissó à n'es mèstres veys.

Hem feta molta via amb aquest ram, y especialment dins ses ciutats. Es fíys no més heu son fins à quinse anys; llavò ja saben lligarse es calsons, y fumá puros, y flestomá arreu, y aná de nits, y d'altres herbes; de quinse anys en amunt sols empran à sos pares per buydarlos sa bossa y sa pastera.

Y si vé un dia que un pare, arrepenit d'havé estat *condescendent*, vol adressá s'abret torsut y mal conrat, primé s'esquexa abans d'arrambarse à n'es polítxó

Pares y mares que comensau à tení fíys: no abdiqueu jamay es sagrat càrrech que Deu vos confia, perque de cap manera teniu dret à descuydá es vòstros infants dexantlos infringí es quart manament.

¡Estaune ben segús! sa falta d'Instrucció moral, dins ses families, engènra es parricides.

Si s'amor que los teniu arriba à taparvos la vista, y ells s'emprenen y se descarrian, vendreu à essé sa causa principal des naufratx que vos puga succehí; vos esposau à essé, à un matex temps, cómplices y víctimes des més horrorós de tots es crimens.

MOSSEN LLUCH.

ES PELLÉ.

Ja's segú que deu vegades
P'es carré l'haureu trobat:
Sabatots de doble sola
Ben guarnits arreu de claus;
Calsons veys, xamarra gròga
De vellut apedassat;
Defensiu qu'al coll li penja
Y capell d'esclata-sanch.
A s'espata una caldera
Y altres pessés, tot d'aram;
Una pella amb sa má esquerra
Y un martell amb s'altre má
Que no para ni repòsa:
Ti-ki-tic, tic-toc, tic-tac.

Ell fugí de la Toscana
Bossa buyda y mòrt de fam;
Uns fogons per equipatje,
Sa desditxa per compan...
Tal vegada té una espòsa
Que l'añora, amb sos infants,
Y ha vengut aquí à Mallorca
Cercant feyna de son art...
Quant el veig tot sol que passa
Trist y mujol capficat,
Me parex que s'agombola
Repicant sempre à compás
Ses tonades de sa terra:
Ti-ki-tic, tic-toc, tic-tac.

Quant l'aturan ses vehinades
Parla, el pòbre, xamporrat:
Tresca Palma, tot lo dia,
De ponent fins à llevant;
Menja y beu en mitx de plassa
Y de nit dòrm à s'hostal.
Allá estaña olles de còure
Brasés, gèrres, y pòals:
Ven y compra caceròles,
Maldement sien rotam.
Axò es tota sa quimera;
Fé refusos y barats.
Ala dònès! *il pagliero!*
Ti-ki-tic, tic-toc, tic-tac.

Per camins y carreteres
Ple de pols ò ple de fanch
Corre viles, corre pòbles,
Aucaries y rafals;
Ni's caló ni sa gelada
Sa curolla minvan may;
Y de roba, sa matexa
Dú per 'gost que dú per Mars.
Mentres fá ses seldadures,
Estoneta de descans,
Ses madones à sa clasta,
D'escudella li fan plat.
Llavors còbra y, à reveure.
Ti-ki-tic, tic-toc, tic-tac.

Jò no sé perque aquest hómo
Ha d'essé tant desjectat;
Estrangé que sa misèria
Des trabay l'ha fet esclau.
Si replega qualque còsa
A la volta de molts anys,
Deu lo deix torná à la terra
De sos pares, y sa llar:
Qu'es sa terra des Poetas,
Qu'es sa terra de ses Arts;
Y que cont de sa nòstra Illa
Que n'es s'illa des cors franchs,
Mentres à sos nets fent vèrbes
Cant es *ti-ki-toc, tie-tac.*

B. F.

INO TENIM AYGO!

VII.

ANÁLISIS.

Consideracions sobre ses sustancies que contenen ses aygos potables d'aquest'illa è influencia sobre sa salut, va sé es tema des discurs d'entrada llegit per D. Sebastia Barceló, Farmacèutich, dia 5 de Juriol passat à s'Academia de Medicina y Cirujia de Palma.

Molt y hò podriem trèure d'aquest interessant trabay, però tant sols extractarem lo que fá p'es nòstro intent.

Despues de ressená es gran papé que fan ses aygos dins sa naturalesa, entra dins es nòstro assunto y entre altres còses, diu:

Que quant ses aygos de manantial contenen de 4 à 5 grans de *sals* per litro, dexan incrustacions.

Que quant se destinen per consum y alimentació de ses persones, convé que se dexin oretja y batre a fi de que, perdent una gran part de s'acit carbònic, depositin s'escés de carbonat.

Que ses calidats característiques de s'aygo potable son: que sia neta, transparent, lleugera, oretjada y sens oló ni sabó; que no s'embuy ò enterbolesca en bollirné ni dex terreta; que fonga bé es sabó, sense fé grumayons; y que si s'evapora, es baxos que romandran no pésin més de 12 grans per litro, ni més d'un quint de gra de matèria orgànica. (1)

Que s'análisis qualitatiu que dia 18 d'Abril de 1877 vá practica à s'aygo de sa Font de la Vila, li da per resultat 0'786 de baxos, ò sien de 15 à 16 grans per litro; predominant ses sals de carbonat y sulfat de cals y de magnèssia, sossa, alumina y ferro, etc. De manera que à sa sortida des manantial *no poden dirse potables*, però que quant arriban à Palma ja han perdut una mitat d'aquelles sals, y per axò son bevedores.

Que ses aygos de sa font d'En Baster, en es manantial son molt més pures que ses de la Vila, perque, encara que contenen ses matèxes substancies, son en manco proporció, y evaporantles no dexan més que 7 grans per litro.

Per últim: despues de dar conte de sa calidat de ses aygos de pou, crida s'atenció de ses autoritats perque, fentse càrrech de ses condicions higièniques des nostros manantials, elegescan s'aygo més pura p'es manteniment des pòbles.

Don Tomás Darder, Llicenciat en Medicina y socio de dita Academia, encarregat de contestá à n'es referit discurs, recomaná s'us des microscopi per afina s'existència des petits animalons que naxen y se multipliquen dins ses aygos, y que introduïts dins es còs de s'hòmo que les heu, venen à ser causa de certes malalties; cita químicis y naturalistes que per judicá sa potabilitat de ses aygos, examinan es gèneros d'animals que viuen à ferfollons, y es de ses plantes que goxan esponeroses dins ses aygos, deduhint d'aquí sa bona ò sa mala calidat. Y per últim, insistex també en sa necessitat y gran profit de completa aquests estudis especials, respècte de ses aygos dolces de Mallorca.

Nòltros, que creim que per massa pa no hey ha mal añ, à pesá d'está ben convensuts de tot lo esposat pe's dos Acadèmichs, reunirem mòstres de algunes aygos y les enviarem à n'es farmacèutich, Perito Químich de s'Ajuntament, Don Pere Estelrich, qui mos ha tramés es resultat des seus análisis, diguentmos lo siguent:

«S'aygo de sa Font de la Vila, presa en es manantial, ha marcat en tres experiments distints 33 graus hidrotimètrichs, terme mèdi. Sènt d'advertí que

añs passats, en temps plové, n'havia acusat 40, à facultatiu que la provaren amb tota consciència; atribuesch aquesta devallada à sa gran sequedat d'enguany.

S'aygo de sa matèxa Font, trèta de sa cistèrna de Montission (que havia estat netetjada à principis d'Agost) en marca 30. Es dí que desde es manantial fins à Ciutat pèrt uns 3 graus.

Entre altres ensays à ne que l'he somesa he reparat que fentla bollí per espay de mitj'hòra, y restablint es séu volúmen primitiu amb aygo destilada, ha dèxat un gran depòsit de carbonat de cals; y llavò filtrada y altre pich provada en s'hidrotimetro tant sols marca 20 graus. Aquests 10° de diferencia que resultan son sa cantidat que conté disolta per 'mor de s'escés d'acit carbònic y que sol romandre aferrada per ses parets interiòs de ses canonades que travessa.

Sa de sa Font de Son Tries en marca 24°, y sols dona indicis de sulfats.

Sa de sa Font de sa Granja d'Esperles, es sa milló de totes, pues no més n'acusa 21°. Es transparent, casi no conté matèria orgànica y despues d'una llarga estona de ferla bollí dexa molt pòch depòsit.»

Ses aygos de pous, à Palma; n'han señalat fins à 62°; y ses des Pla de Sant Jordi, part demunt sa Bufera, varian entre 34° y 36°. (1)

En quant à ses des manantial d'en Baster, no mos atrevim à estampa, per ara, es graus que donen, perque no mos ha estat possible omplirne una botella neta en es matèx uyal, (2) y esperam que venga una revenguda forta per repetí s'experiment.

Per vuy estauviarem es comentaris; cada qual des qui tenen interès en que beguem aygo bona, saludable y abastament, pot ferlos à n'es séu gust. Tant sols acabarem amb una llista que demostra sa graduació hidrotimètrica de ses que beuen à algunes poblacions importants, y podra serví per fé comparacions y deduhí consequències profitoses.

Madrid . . .	Aqüeducte del <i>Lozoya</i> . . .	4°
» . . .	Font del <i>Berro</i>	26°
» . . .	del riu <i>Manzanares</i> . . .	6°
Bilbau . . .	Font de la <i>Alberca</i> . . .	22°
Barcelona . .	Font de Sant <i>Sebastiá</i> . .	30°
París . . .	Pou de <i>Passy</i>	11°
» . . .	del <i>Sena</i> , pont d' <i>Ivry</i> . .	15°
» . . .	Manantials canalissats per <i>Belgrand</i>	16°
Burdeus . .	Fonts públiques	21°
Algé . . .	Aqüeducte de <i>Taulemli</i> . .	22°

(1) Vol dí que à pesá de sa mala fama que tenen, no son gayre més carregades que ses de sa Font de la Vila.

(2) Dilluns passat, es derre pich qu'heu intentarem, hey havia vint y tres dónes que rentaven de primera passada, (no n'hi cabien pus) y derrer'elles esperaven ses manades de porcells per beure y bolcarshi. Servesca d'advertència à n'es senós esquitarells que esperan es Decembre per ompli ses seues cistèrnes amb s'aygo que mos vé de Na Bastera. Despues que s'aygo surt d'aquella bassa, no més travessa tres molins paperés d'estrassa; en arribá à Ciutat, qui es que té coratge per ferli s'análisis?

Tolon . . .	Font de sa porta de s'arsenal	25°
Napols . .	<i>Monte Olivetto</i>	15°
Viena . . .	del Danubi	22°
Cairo . . .	del Nilo	8°

Advertim que aquests datos no mos han costat més trabay qu'estreuerlos de varies obres que merexen crèdit; no fos còsa que cualcú cregués qu'haviem trescat totes aquestes tèrres.

UN TROBADÓ D'AYGOS.

XEREMIADES.

S'Ajuntament está d'enhonorabona, per havé nombrat *perito* químic n'Estelrich, qu'es hòmo qu'heu entén.

Que li fassa analisá sa *base* 6.ª de sa música, à veure si per ventura hey ha *metàfera*.

Axò s'entén, en no tení feynes més precises.

*
**

—¡Repicau campanes, repicau!

—¿Quin señal?

—¡Hòmo! Sa *Comissió de defensa* que à la fi, s'es donada à rebre, y ha parlat fort. Ja no hey ha que tení pò de Filoxera.

—¡Milló! Però si s'arriba à torbá un pòch més, s'hauria lluhida. ¡Mira que n'hi han haguts de plantá de vexigans per ferli badá ets uys!

—Còses de Mallorca.

*
**

Més de tres añs fa qu'una creu de ferro qu'hey ha demunt es campanaret de sa capella des cementèri de Binissalem, parex que futx, tota tombada qu'esta à un costat.

Axò no 's raro: deu está mal enguixada.

Lo raro es que no hey haja cap binissalemé capás de posarla drete dins es séu encax. Axò demostra que tant los es com no los es, si es signe d'es Cristianisme cau ò s'alsa part demunt ses tombes des seus antepassats.

Nòltros, en lloch séu, la llevaríam.

*
**

Es Municipals, com no han tengut res pus que fé, han trèt es conte de que en tot Ciutat, contanthi Sta. Catalina, hey ha 200 cases buydes.

Vol dí, 200 families que deuen havé tocat es còrn per alguns d'aquests motius:

Per fugí de caló y humitat . . .	50
Per beure vi pur y aygo neta . .	101
Per no enmalehirse es calls y uys de poll, trepitjant ets empedrats de Palma	29
Ses altres 20 son de s'Arraval, que	

(1) Vide lo que deyem à s'article IV des n.º 8.

fujen perque, es dia méns pensat, no los cayga demunt sa casa crivellada, ò un carabinero no los péch un tir.

* *

Remey segú perque tórnen acudí aquestes 200 families: Un *bándol* de s' Ajuntament, avisant que sa *banda* tocara entre setmana, y anunciant ses grans festes que pensa fé, amb motiu des casament del Rey.

* *

SOLICITUT.—Señó Batle: Deu lo guard. Vench perque 'm fassa es favó de dí à qualsevol des dos *peritos* químichs que tenen, que veja qu' es axò que mesclan amb so petróleo; qu' ha de fé contes que per bé que fassa no vol cremá de cap manera. Jò no sé que pécores hey mesclan es revenedós. Ell hey ha qualque vespre que no puch fé vetlada, y ara que vé s' hivèrn, es còsa de posarhi remey.

Fassa favó de recomanarhó molt ferm à n' el señó Estelrich, qu' ara han nombrat per aquesta còsa: ò à n' el señó Barceló, que fá tants d' añs qu' analisa per encàrrech de vosté ses substancies des públich, per sebre si son adulterades ò no; que jò y tots es demés fadrins de sa botiga l' hey agrahirém.

* *

—Escolta, Margalida; ¿qu' es ve axò que diuen, que s' Ajuntament ha llevat sa pesseta de ses *cartilles*?

—Sí, fieta: es meu *caraminero* heu ha llegit demunt es diaris que cada día dúen à n' es séu *quefe*.

—¡Jesus, fieta, que n' estich de contenta!

—¿Heu veus? Axò es perque tu y ses teues amigues deyeu qu' ets empleats de la Sala volian prende *xicolati* de sa vostra pesseta. Ara si que no tendrém excusa.

—¡Ja 's de rahó! Si L' IGNORANCIA en parla d' axò, vuy avorri dos céntims, y la compraré. Vuy tení es gust de que es méu picapedré m' ho llegesca fil per randa.

COVERBOS.

ES CALSONS LLARCHS.—Un hòmo casat que vivia amb sa dòna, una germana y una cuñada, (totes tres maules y fetjudes y mal endressades) un día se fé cosí uns calsons, y quant los hi tornaren que los s' assetjá, li varen vení llarchs.

—No res, (digué à sa dòna.) Tú matexa ja los m' acursarás.

Sa dòna no hey va pensá pús. Vé es diumenje, l' hòmo se vol muda, demana es calsons, los se posa, y veu qu' estan

axí matex. Cremat y enfadat, crida sa germana:

—Demá matex m' acursarás aquestes calsons, just dos ditets.

Aquella los estoja, y l' endemá matí, sa derrera pussa que li pica. Vé es dijòus y l' hòmo sense dí res, cerca es calsons, los examina y veu que no los han tocat. Crida sa cuñada y li diu:

—Pagant y agrahint, ¿me voldrias acursá es calsons just dos ditets?

—Sí, hòmo, digué aquella, ja los te acursaré.

Com *de facto*, los hi acursá dos ditets bons. L' hòmo, ja podeu pensá que feya un pam de cara à sa dòna y à sa germana; y aquestes que varen endevina es motiu, cada una, sense dirse res, una es dematí y s' altre es decapvespre, li pillan es calsons y los escapsan dos dits cada cama, vol dí quatre, y dos que sa cuñada ja los havia acursats, va essé més de mitx pam.

Diumenje dematí l' hòmo se posa es calsons nous, y veu que sols li arriban devés mitjan cama. Encara no los s' havia embotonats, entra sa dòna:

—¿Que tal, t' estan bé ara?

—A pòch à pòch, (diu sa germana qu' estava al aguayt), vatx essé jò qui los te vá acursa...

—¡Y jò,... y jò!—digueren totes tres à la una, per quedá bé. Y ell, encés com una faya, mostrantlos es turmells, los diu:

—¡Ydò ara vos podeu encarregá de acursarme ses cames!

¡A vegades diuen si un hòmo tira es barret à n' es fòch!

* *

Una doneta va aná à queixarse à n' es Batle, des mal tracto que li donava es séu marit.

Es Batle el fé comparexe, y ell se disculpa diguent que la còsa no valia la pena; que tot lo més qu' havia fet à sa dòna, era pegarli unes quantes vegades amb so mocadó.

—Sí, (digué ella;) però ha de sebre, señó Batle, qu' es méu hòmo té sa costum d' amocarse amb sos dits.

* *

Un jutge molt recte y hòmo de bé à carta cabal, va rebre un dia un servici de café tot de plata, regalo que li feya un qui duya plet, pòchs dies abans de ferse sa sentència.

Es jutge doná orde à n' es criat qu' omplís sa cafetera de bon café, que posas sucre dins ses escudelles, y qu' el tornás à son amo, amb aquest avís:

—Es méu señó m' envia, y ha dit que tenga, que vat' aquí axò; y que sempre que vosté vulga prende café des séu, si aquest li agrada, ley pot torná envia qualsevol dia.

* *

Un curt de gambals va demaná à un

señó que duya uyeres, si en sa nit també dormia amb elles. Y es señó molt sério li contestá:

—Es vespres que fa fret, sí; ets altres, no.

* *

Un señó alabava à un parey d' amichs ses grans ventatges de sa Gimnástica.

—Heu tench experimentat, (los deya) redobla ses forces, fa gana de menjá, y fins y tot, allarga sa vida.

—Axí serà, (contestá un;) però es nòstros ávis no feyan gimnástica, y axí matex...

—Sí, ¿y que? no feyan gimnástica;... ydò ja 'u veu: ¡per axò tots se son mòrts!

* *

Dos Santañinés se provavan sa forsa, à veure si un alsava s' altre.

Còm heu haguèren conseguit, un d' ells se pegá tòch en es front, y esclamá:

—¡Provem de fé una còsa!

—Digues.

—Aferrem fòrt: jò t' alsaré à tú; tú m' alsarás à mí,... y tots dos estarem al ayre.

* *

Contan qu' una vegada un señó missé qu' era de Sòlle, tractava d' un assunto amb un traginé, també sòllerich; y no estavan gens conformes.

Còm pròu les haguèren tengudes, es traginé caparrut, alsant la veu, digué per acabá:

—No 'n parlem pus, per ara, lu qu' es jò, fas contes de fé lu ke li he dit.

—¡Oh, germanet! (li digué es missé fent sa mitja,) uns contes fa s' ase, y altres es traginé.

—¡Vera creu, señó! Lu k' es jò, som es traginé; are, voce mercé ke prenga sa part ke més li acumòt. Bon dia tenga.

ANUNGIS.

OBRES MALLORQUINES.

COMEDIES DE COSTUMS MALLORQUINES, compòstes den Bartomeu Ferrá, titulades: *Es Calsons de Mèstre Lluch*, *Contes veys barayes nòves* y *Sa Plagueta des llogués*. Les vénen à totes ses llibrerías de Ciutat; cada comèdia, 2 reals.

DEVERS DELS HOMOS, original de Silvio Pellico, traducció den M. Obrador Bannassar. Conté 32 articles d' instrucció moral y relligiosa qu' haurian de sebre de memòria tots es jovesans del dia. A totes ses llibrerías, 3 reals.

FÁBULAS en vers mallorquí, per D. T. A. C., autor de sa *Rondaya de Rondayes*. A can Borrás (carré des Call, n.º 10), 1 real.

DÉCIMAS SATÍRICAS sobre lo engaños qu' es el mon, etc., compòstes per F. Pelegrí. A can Borrás, 1 real.